

НАШИ ЮБИЛЯРИ

Стоян Димитров Колдов

е роден в с. Лесново, община Елин Пелин, Софийско през 1931г. Завършва гимназия в гр. Елин Пелин.

За написване и разпространяване на позиви против комунистическата диктатура и окупацията на родината ни от Съветската армия, едва осемнадесетгодишен с група младежи е осъден на три години лишаване от свобода. След изтърпяване на наказанието две години е трудовак. Работи в МТС – Елин Пелин и в Кремиковци като автомобилен техник.

Още от ученическите си години пише стихове, разкази и басни. През 2001г. на конкурс, обявен от вестник „Земеделско знаме“, получава първа награда за най-добър разказ. Участва в литературен сборник „Детелина“ – издание на Съюза на писателите земеделци и сборник „Светлини“ – издаван от Литературно общество в гр. Елин Пелин. През 1998г. издава стихосбирката „Тревожни мигове“, през 2009г. - сборник с разкази „Преди изгрева“, а през 2015 г. - книга с басни и епиграми „Смях и сълзи“.

Осемдесет и петия си рожден ден Стоян Колдов посреща с нова книга – „Окървавени разкази“ - сборник с разкази за жестоките репресии през комунистическия режим. На нашите читатели предлагаме разказа „Среща“.

СРЕЩА

На Иван Огнянов, с. Гагово, Поповско

Случайните срещи невинаги са случайни, като че ли все някой от някъде ги подрежда. Скоро присъствах на една такава случайна среща, за която искам да ви разкажа.

Чака бай Теньо влака за София и след редовното му закъснение, вече е вътре. Случи се така, че попадна във вагона за първа класа. Върви той покрай купетата, в които има и свободни места, но ги подминава, защото това е първа класа – вагон не за него, а за новоизлюпените богаташки довчерашни мамини синчета. Вървейки той навлезе във втория вагон, на вратата на който беше залепена голяма цифра две. Това явно значеше, вагон втора класа за почуканите от съдбата. Минава той покрай купетата. В едно младежи, в друго някой от снощи пиян се излегал на седалките, в трето ромчета тренират любимата им игра „тука има, тука няма”, с която да лъжат невежите хорица. Така стигна до последното купе на вагона, в което двама старци, вероятно някой от тях слабо чува и високо си говорят. „Ето компания за мен”, помисли си той и открехна вратата на купето.

-Добро утро, набори! Ще ви преча ли на разговора, ако влезна при вас за компания до града?

Наборите се изправиха и най-любезно го поканиха да влезе.

-Все нещо ново ще ни кажеш от вашия край, наборе! Сядай и кажи за къде си тръгнал и как я караш?

-Първо нека си кажем имената, наборе, па сетне другото. Аз съм Теньо. Казаха имената си и другите. Разговорът започна.

-Аз съм от тука, от шопско, а вие от далече ли идвате?

-Ние сме от Северна България, Теньо. Отиваме до столицата на конгрес на нашата селска организация.

-Ами и аз съм за там. Вие сигурно имате делегатски карти и ще влезете, а аз нямам, та бързам, докато народът е вънка да потърся някой от град Попово.

-За какво ти е такъв човек?

-Искам да му разкажа как преди години загина едно тяхно момче в Пазарджишкия затвор. До сега все нямах време, а и нали след мене имаше някое ченге, та нямах възможност да отида до там и потърся неговите близки и да им разкажа за случилото се. Дано намеря някой, за да ми олекне.

-Ти, Теньо, явно си от нашата организация, но защо нямаш делегатска карта, а!?... Да не си от казионните?

-Нямало за мен – били свършили! Защото на събрания и във вестника често критикувах алчността на нашите вироглави, главозамаяни вождове, та затова наборе, но здраве да е!

-За кой младеж искаш да разкажеш? Аз съм от тоя град!

-Така ли!? Та кой ме доведе точно до теб?! Дали го познавате този младеж, не знам, защото това беше много отдавна – през петдесетте години от двадесети век.

-Ние сме малко градче, наборе, и се знаем, особено щом е бил в затвора, та нали и ние минахме от там.

-През петдесета година бях в Шуменския затвор, където се сприятелих с четирима младежи от това малко градче. Единият беше Иван, другият Цветан, а на другите съм забравил имената. Едва ли има някой жив от тях, защото те

бяха с няколко години по-големи от мен. Но може и да има някой жив от тях, знам ли!? То това си е Божя работа.

-Ти, Теньо, ако видиш някой от тях, ще го познаеш ли?

-Едва ли! Та ние толкова сме остарели, толкова сме се променили, но ще се помъча да си го припомня, ако ми каже поне името си.

-Ами, наборе, тебе как те викаха в Шуменския затвор? Ти не си ли „малкия“?

-Ти кой си, та ме позна!?

-Аз съм Цецо, наборе, един от четиримата, за които спомена!

-Ама, Цецо, ти ли си бе!?

Скочиха двамата и се запрегръщаха. Аз ги гледах замаян как по дълбоките бръчки на лицата им течаха ручейте сълзи.

-Малкия, а сега разкажи за моя приятел и съпроцесник Иван Огнянов.

-Той, както разбрах от него е докаран в „Белене“. В този затвор, Цецо, докарваха непокорните, непоправимите, както ги наричаха управниците, за да бъдат измъчвани. Килията, в която той беше вкаран се отваряше само веднъж в седмицата, за да изнесе един от кримките тоалетната кофа, да не мирише на надзирателя. На самата врата имаше прорязана малка вратичка, през която затворникът подава мръсната паничка, за да му сипят чорбица и му подадат коричка хляб. За Иван това ставаше само веднъж седмично. Един път ми хрумна да преброя колко лъжици от мътната вода има в моята паничка, в която като разбъркам се гонят само семки от чушка. Бяха тринадесет броя лъжици. Толкова са вероятно и на Иван. Това беше помия от измитите казани в кухнята.

- Кои са съседите по килии разбрахме от вечерната проверка, когато се сменяваха надзирателите. Тогава силно викахме: „Гражданино надзирател, аз съм еди кой си и съм жив“. Така разбрахме, че с Иван сме съседите и започнахме да си чукаме по стената. Знаеш как става, нали Цецо? Всяка буква си има и цифра. Така цял ден, понякога и нощем. Иван ми разказа, че като е бил в килията с още няколко затворници избухнал спор за Никола Петков. Тогава Иван заявил, че Никола Петков е втори Левски за България и че ще дойде време да му издигнат паметник. Доносчик от килията предал думите му на шефовете и те решили, че той е за тази килия, която наричахме „моргата“.

По едно време Иван започна силно да вика: „Теньо, умирам от глад!“ Това повтаряше много пъти. Прозорецът на килията беше към улицата и често минаващи граждани се спираха и слушаха. Надзирателите от вишките ги разпръскваха, като ги заплашваха, че ще стрелят. Ехото от виковете на Иван се носеха над целия град, него не можеха да разстрелят. Понеже Иван споменаваше моето име, един ден при мен пристигна началникът на затвора. Той бил обущар, но брат му като партизанин уредил да му дадат чин капитан и го назначат началник на затвора. Прост и много жесток, кръвожаден хищнически индивид.

С отварянето на вратата той изсъсква:

-Гад, тоя какво сака от теб?

-Какво да иска? Виждаш, че тук има само два стари вестници. Единият ползвам за постеля, другият за завивка.

-Чуваш ли го тоя? – продължи той и посочи килията на Иван – това те чака и теб. Ще се подиграваш с другаря Сталин, а!?

На надзирателя нареди: „Прибери тези вестници!“

Аз под напора на силни чувства бях извършил голямо според шефа престъпление. Бях се изсмял, когато партийният и няколко надзиратели нахлуха в килията и палачите съобщиха, че е починал бащата на човечеството

другаря Сталин. Поискаха петминутно мълчание в негова почит. Аз само прехапах устни и си помислих как ще издържа не минута, а пет и не издържах. Прихнах да се смея от радост. Това вбеси партийния и последваха плесници и бой от надзирателите в мазето. След това се озовах в единичката до Иван. Скоро мен ме върнаха в единичката, в която ми беше багажа. Тя беше насрещната на тази на Иван. Това освобождаване на единички правеха, когато извън затвора имаше разкрита конспирация и им трябваша килии да вкарат следствените сами. Бяха принудени да ни съберат. От тук през дупчицата на шпионката наблюдавах килията на Иван. Една нощ се чу шум пред вратата му. Погледнах и видях двама надзиратели да отварят килията. Единият държеше в ръцете си нещо като чувал, а другият дърпаше Иван, който беше се сгърчил на пода, за да го изтегли на по-широко. Този, който го дърпаше каза на другия: „Абе, колега, този май че още е жив, гледам го мърда. Да му дадем малко вода, може да му премине!“ Това го чуха и другите от нашата килия. А имало и при нас доносчик, който сутринта предал тези думи и надзирателят го изгониха. Такива жаловити не били за този затвор. „Ти не чу ли какво нареди началника, а?! Да го сложим у чувала и да завържем здраво! А сега работи! Какво се мотаеш!“ И така завързания чувал повлякоха към мазето, където имаше още непокорни.

И сега, Цецо, ехото от виковете на Иван често раздират сънищата ми. Явява се той и ме пита: „Наказахте ли ги!“ Аз гузно мълча. След неговите настоявания му отговарям: „Измислиха си някакъв закон за давност и никого не наказаме. Давност за убийства!? А Евреите още търсят и намират макар остарели и променени с пластични операции, намират ги и ги съдят за убийствата в хитлеровите лагери и газовите камери. А нашите убийци са си тук у дома. На техните престъпни кресла седнаха техните синчета и доволни сега дерибействат. И кой да ги съди, Иване, те ли?! Това е!

Ти поне ще си останеш за твоите близки и приятели вечно двадесетгодишният земсист – Николапетковист. Дано някой някога се сети да ти издигне паметник и да ти сложи в шепите коричка хляб и чашка вода да наквасиш напуканите си устни.

Ти никога няма да бъдеш забравен, Приятелю, почивай в мир!

Стоян Колдов